

Matti Heiskanen
Vertek Oy
matti.heiskanen@vertek.fi

Viite Lausuntopyyntö 3.2.2025

Aihe Rauma, sähköverkon maakaapelointi Unajan kylässä

Vertek Oy on pyytänyt Satakunnan Museon lausuntoa koskien Vakka-Suomen Voima Oy:n sähköverkon maakaapelointia. Kaivuuseen osallistuvat myös Rauman kaupunki katuvalojen asennuksella sekä mahdollisesti DNA kuitukaapeleilla.

Unajan kylän asutus on peräisin jo varhaiselta keskiajalta. Kylä ympäristöineen on valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY 2009). Unajan alue on myös huomioitu maakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi (Satakunnan rakennusperintö 2005 ja 2023) ja alueen halkova Unajantie kuuluu historialliseen Pohjanlahden rantatiehen. Unajan keskiaikainen kylätontti on muinaismuistolain (295/1963) rauhoittama kiinteä muinaisjäänös (<https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1000023029>).

Suunnittelualueen valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt on osoitettu Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2, jossa niitä koskee yhteinen suunnittelumääräys: *Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon alueen kokonaisuus, erityispiirteet ja ominaisluonne siten, että edistetään niihin liittyvien arvojen säilymistä ja kehittämistä mukaan lukien avoimet viljelyalueet. Kaikista aluetta tai kohdetta koskevista suunnitelmista ja hankkeista, jotka oleellisesti muuttavat vallitsevia olosuhteita, tulee museoviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen. Kohteen ja siihen olennaisesti kuuluvan lähiympäristön suunnittelussa on otettava huomioon kohteen kulttuuri-, maisema-, luonto- ja ympäristöarvot sekä huolehdittava, ettei toimenpiteillä ja hankkeilla vaaranneta tai heikennetä edellä mainittujen arvojen säilymistä.*

Alueella on voimassa Voiluoto-Anttila-Unaja osayleiskaava (2016). Osayleiskaavassa suunnittelualueen pellot on osoitettu merkinnällä MA maisemallisesti arvokkaiksi peltoalueiksi. Merkintään liittyy kaavamääräys:

Alueet, joiden säilyminen avoimina ja viljelykäytössä on maisemakuvan kannalta tärkeää. Peltojen metsittäminen on kielletty. Maatilatalouteen liittyvä rakentaminen tulee sijoittaa siten, että rakennukset eivät sulje avoimia näkymiä.

Satakunnan Museon kannanotto

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Alue on valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä, johon liittyy keskeisesti myös alueen viljelykset ja avoin viljelymaisema. Kaikessa toiminnassa on kiinnitettävä huomiota siihen, että ympäristö palautuu töiden jälkeen ennalleen. Muuntamoiden sijoittamisessa tulee välttää peltoaukeiden reunoja, siten että muuntamot eivät vaikuta avoimeen maisemaan.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Museon näkemyksen mukaan arkeologisen kulttuuriperinnön osalta hanke voidaan toteuttaa suunnitelmien mukaisesti lukuun ottamatta Unajantieltä Pikimyllyntien eteläreunaa kulkevaa osuutta. Tällä osuudella kaivettava linja kulkee Unajan kylätontin halki. Reitin varrelle on myös suunniteltu jakokaappia. Museo ehdottaa kaivuureitin suunnittelua esimerkiksi Viihdepuistontien varteen, josta reitti voisi nousta Pikimyllyntielle muinaisjäännösalueen länsipuolelta sekä jakokaapin siirtämistä tälle linjalle.

Mikäli reittinä halutaan käyttää suunniteltua linjausta ja Pikimyllyntien varteen asennetaan katuvalaistus, on kaivuutyö muinaisjäännösalueella tehtävä arkeologin valvonnassa. Työtä suunniteltaessa tulee ottaa huomioon, että työmaa voidaan aika ajoin joutua keskeyttämään arkeologisten ilmiöiden dokumentoinnin vuoksi. Arkeologisen valvonnan voi tilata haluamaltaan arkeologitoimijalta. Tutkimuskustannuksista vastaa muinaismuistolain 15§ mukaisesti hankkeen toteuttaja. Luettelo maamme arkeologisia tutkimuksia suorittavista toimijoista on saatavissa Museoviraston verkkosivuilta osoitteesta <https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen-kulttuuriperinto/arkeologisen-kulttuuriperinnon-tutkimus/arkeologisten-kenttatoiden-tilaaminen>.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Johanna Jakomaa

Tutkija Olli Joukio

Arkeologi Leena Koivisto

Tiedoksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus/kirjaamo, Ulla Riipinen
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä